

ЛЬВІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ
ІМ. ІВАНА БОБЕРСЬКОГО

Кафедра фізкультурно-спортивної реабілітації та спортивної медицини

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Патологічна анатомія

(шифр і назва навчальної дисципліни)

галузь знань 01 - Освіта/педагогіка

(шифр і назва)

Спеціальність 017 «Фізична культура і спорт»

(шифр і назва спеціальності)

факультет фізичної культури і спорту, факультет післядипломної та заочної освіти

(назва інституту, факультету, відділення)

рівень освіти: Бакалавр

спеціалізація: ОПП фізкультурно-спортивна реабілітація

Робоча програма з дисципліни «Патологічна анатомія» для студентів спеціалізації ФКіС спеціальності за спеціальністю 017 «Фізична культура і спорт» (фізкультурно-спортивна реабілітація)

IV с. (денна форма навчання), V с. (заочна форма навчання)

Розробник: зав. кафедри, доцент к.н.фіз.вих. Будзин В.Р., доцент кафедри, к.н.здерж.упр. Рибчич І.Є.

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри фізкультурно-спортивної реабілітації та спортивної медицини

Протокол від “28” серпня 2023 року № 1

Завідувач кафедри фізкультурно-спортивної реабілітації та спортивної медицини

(Будзин В.Р.)

(підпис)

(прізвище та ініціали)

© _____, 20__ рік

© _____, 20__ рік

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Спеціальність, рівень вищої освіти	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 3		Дисципліна спеціалізації ФТтаЕТ	
Модулів – 2	Спеціальність 017 «Фізична культура і спорт» (фізкультурно-спортивна реабілітація)	Рік підготовки:	
Змістових модулів – 4		2-й	3-й
Індивідуальне науково-дослідне завдання _____ (назва)		Семестр	
Загальна кількість годин – 90		4-й	5-й
		Лекції	
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 2 самостійної роботи студента – 3	Рівень вищої освіти: бакалавр	12 год.	6 год.
		Практичні, семінарські	
		24 год.	4 год.
		Лабораторні	
		-	-
		Самостійна робота	
		54 год.	80 год.
		Індивідуальні завдання: -	
Вид контролю: залік			

Мета та завдання навчальної дисципліни

Метою викладання є вивчення структурних основ хвороб, їх етіології і патогенезу для осмислювання фундаментальних основ медичної науки та поглибленого вивчення гострих станів та захворювань спортсменів з наступним використанням у реабілітаційній практиці.

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен

знати: морфологічні ознаки загальнопатологічних процесів, та – макроскопічні та мікроскопічні ознаки окремих нозологічних одиниць, які необхідні для фізкультурно-спортивної реабілітації.

Вміти: простежити патогенез різноманітних захворювань, правильно його інтерпретувати і враховувати під час проведення реабілітаційних заходів.

2. Програма навчальної дисципліни **МОДУЛЬ 1**

МОДУЛЬ 1

Змістовий модуль 1. Предмет, завдання, методи та основні етапи розвитку патологічної анатомії. Розлади живлення, крово- та лімфообігу.

Тема 1. Предмет, завдання, методи та основні етапи розвитку патологічної анатомії.

Патологічна анатомія – це медична наука, що вивчає патологічні процеси та структурні (матеріальні) основи хвороби за допомогою морфологічних методів дослідження з наступним використанням одержаних знань в практичній роботі реабілітолога. Завдання патоанатомії: вивчення патології клітини; загальнопатологічних процесів; аналіз та висновки щодо морфогенезу і морфології хвороб, структурних основ одужання, ускладнень та наслідків.

Тема 2. Розлади тканинного живлення.

Морфологія внутрішньоклітинного та позаклітинного накопичення білків, жирів та вуглеводів. Гіалінові зміни. Порушення обміну заліза і метаболізму гемоглобіногенних пігментів. Некроз клітини: визначення, терміни і фази розвитку, морфологічна характеристика коагуляційного некрозу і лізису клітин, їх наслідки. Патологічна анатомія органної недостатності.

Змістовий модуль 2. Розлади кровообігу. Регенерація.

Тема 3. Розлади кровообігу: повнокрів'я, малокрів'я, кровотеча, плазморагія. Повнокрів'я (гіперемія). Види, морфологія. Ішемія: визначення, морфологічна характеристика. Кровотеча, крововилив: види, клініко-морфологічна характеристика. Розлади крово- та лімфообігу: стаз, тромбоз, емболія. Стаз: морфологічна характеристика, наслідки. Шок: патологоанатомічні прояви. Тромбоз, значення і наслідки тромбозу. Емболія: види, морфологічна характеристика.

Тема 4. Регенерація, організація, склероз. Регенерація: визначення, види і біологічне значення, зв'язок із запаленням. Регенерація окремих видів тканин та органів. Регенерація сполучної тканини. Види загоювання ран. Дисрегенерація: морфологічна характеристика гіперрегенерації і гіпорегенерації ушкоджених тканин.

МОДУЛЬ 2

Змістовий модуль 3. Вчення про пухлини, анемії, лейкоз.

Тема 5. Пухлини: загальні відомості.

Доброякісні і злоякісні пухлини. Фактори ризику пухлинного росту. Морфогенез пухлин. Номенклатура і принципи класифікації пухлин. Характеристика пухлинного процесу. Метастазування: види, закономірності, механізми. Доброякісні і злоякісні пухлини: різновиди, порівняльна характеристика.

Тема 6. Пухлини системи крові: лейкози, лімфоми. Лейкози – первинні пухлинні ураження кісткового мозку. Класифікація, загальна клініко-морфологічна характеристика. Анемії. Класифікація, загальна клініко-морфологічна характеристика.

Змістовий модуль 4. Спеціальна патоанатомія.

Тема 7. Хвороби серцево-судинної системи: ендокардит, міокардит, атеросклероз. Ішемічна хвороба серця. Стенокардія: класифікація, клініко-морфологічна характеристика. Інфаркт міокарда. Есенціальна гіпертензія (гіпертонічна хвороба) і вторинна (симптоматична) гіпертензія. Гіпертонічна хвороба: фактори ризику, морфологічні зміни в судинах, серці, нирках та інших органах.

Тема 8. Захворювання органів дихання. Гострий бронхіт. Гострі запальні захворювання легень. Загальна характеристика, сучасна класифікація пневмоній. Хронічні неспецифічні захворювання легень: хронічний обструктивний бронхіт, хронічна обструктивна емфізема, бронхоектази і бронхоектатична хвороба, бронхіальна астма, дифузні хронічні ураження. Визначення, класифікація, морфогенез, морфологічна характеристика, ускладнення, наслідки.

Тема 9. Захворювання шлунково-кишкового тракту. Ентероколіт, жировий гепатоз, токсична дистрофія печінки, гострий та хронічний гепатит, цироз печінки, жовчно-кам'яна хвороба: типи каменів, гострий і хронічний холецистит: морфологічна характеристика, ускладнення, причини смерті.

Тема 10. Захворювання сечовидільної системи. Гломерулярні хвороби нирок. Гломерулонефрит: класифікація, морфологічна характеристика,

наслідки. Гострий та хронічний пієлонефрит: морфологічна характеристика, ускладнення. Хронічна ниркова недостатність: патологічна анатомія.

4. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	денна форма						заочна форма					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
		л	с	п	лаб	с.р.		л	С	П	лаб	с.р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Модуль 1												
Змістовий модуль 1. Предмет, завдання, методи та основні етапи розвитку патологічної анатомії. Розлади живлення, крово- та лімфообігу.												
Тема 1 Предмет, завдання, методи та основні етапи розвитку патологічної анатомії	4	2	2				2	2				
Тема 2 Розлади тканинного живлення.	12	2	2			8	6	2				6
Разом за змістовим модулем 1	16	4	4			8	8	4				6
Змістовий модуль 2. Розлади кровообігу. Регенерація.												
Тема 3. Розлади кровообігу: повнокрів'я, малокрів'я, кровотеча, плазморагія.	12	2	2			8	10			2		10
Тема 4. Регенерація, організація, склероз	8	2	2			4	10	2				8
Разом за змістовим модулем 2	20	4	4			12	20	2				18
Усього годин МОДУЛЬ 1	36	8	8			20	28	6		2		24
Модуль 2												
Змістовий модуль 3. Вчення про пухлини, анемії, лейкоз.												

Тема 5. Пухлини: загальні відомості.	10	2	2			6						10
Тема 6 Пухлини системи крові	12		2			4						10
Разом за змістовним модулем 3	22	2	4			10	20					20
Змістовий модуль 4. Спеціальна патоанатомія.												
Тема 7. Хвороби серцево-судинної системи	12		4			2	12		2	2		10
Тема 8. Захворювання органів дихання	14		4			7	15		2			6
Тема 9. Захворювання шлунково-кишкового тракту.	16		2			6	15					10
Тема 10. Захворювання сечовидільної системи	13		2			9	15					10
Разом за змістовним модулем 4	55		12			24	57		4			34
<i>Усього годин</i> МОДУЛЬ 2	75	2	16			34	77		4			54
<i>Разом</i>	90	12	24			54	90	4	4	2		80

5. Теми семінарських занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		Денна форма	Заочна форма
Модуль 1			
1	Тема 1. Предмет, завдання, методи та основні етапи розвитку патологічної анатомії	2	
2	Тема 2. Розлади тканинного живлення. Атрофія, гіпертрофія, дистрофія.	2	
3	Тема 3 . Розлади загального та місцевого кровообігу: повнокрів'я, малокрів'я, кровотеча, плазморагія	2	

	тромбоз, емболія, місцеве повнокров'я, інфаркт.		
4	Тема 4. Регенерація, організація, склероз.	2	
Модуль 2			
5	Тема 5. Пухлини: загальні відомості.	2	
6	Тема 6. Пухлини системи крові	2	
7	Тема 7. Хвороби серцево-судинної системи. Патологічна анатомія при атеросклерозі, гіпертонічній хворобі, ІХС, міокардиті, ендокардиті.	4	2
8	Тема 8. Патологічна анатомія при захворюваннях органів дихання: бронхіт, пневмонія, плеврит, бронхіальна астма, емфізема легень.	4	2
9	Тема 9. Захворювання шлунково-кишкового тракту. Патологічна анатомія.	2	
10	Тема 10. Захворювання сечовидільної системи. Патологічна анатомія.	2	
	Разом	24	4

6. Теми практичних занять

7. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		Денна форма	Заочна форма
1	Тема 1. Розлади тканинного живлення: дистрофії, класифікація дистрофій. Гіпертрофія, атрофія.	8	6
2	Тема 2. Розлади загального та місцевого кровообігу: повнокрів'я, малокрів'я, кровотеча, плазморагія тромбоз, емболія, місцеве повнокров'я, інфаркт	8	10
3	Тема 3. Види регенерації. Регенерація сполучної тканини.	6	8
4	Тема 4. Пухлини: загальні відомості	6	10
5	Тема 5. Пухлини системи крові	4	10
9	Тема 6. Патологічна анатомія при захворюваннях міокарда.	4	10

10	Тема 7. Патологічна анатомія при захворюваннях органів дихання.	6	6
11	Тема 8. Патологічна анатомія при захворюваннях шлунково-кишкового тракту	8	10
12	Тема 9. Патологічна анатомія при захворюваннях сечовидільної системи (реферат).	10	10
	Разом	60	80

8. Індивідуальні завдання

(для студентів, які навчаються за графіком сприяння)

- Матеріали самопідготовки;
- Самостійні роботи: реферат на тему, „Патологічна анатомія при лейкозах та анемії.”

9. Методи контролю

Поточний контроль здійснюється під час проведення семінарських занять в усній та письмовій формах.

- Опитування.
- Перевірка завдань для самостійної роботи (тестування).

Підсумковий контроль – залік (IV семестр – денна форма; V семестр – заочна форма навчання).

10. Залікові вимоги

- 1.Поняття про патологічну анатомію. Значення патологічної анатомії для професійної діяльності реабілітолога.
- 2.Предмет та завдання патологічної анатомії.
- 3.Методи патологічної анатомії.
- 4.Смерть: види, ознаки.
- 5.Компенсаторно-приспосувальні процеси: поняття, фази перебігу.
- 6.Фізіологічна регенерація.
- 7.Репараційна регенерація.
- 8.Патологічна регенерація.

- 9.Регенерація кісткової та хрящової тканини.
10. Регенерація поперечно-посмугованих та гладких м'язів; регенерація міокарду.
11. Регенерація ран та виразок.
- 12.Загальна атрофія.
- 13.Місцева атрофія.
14. Види гіпертрофій за механізмами виникнення.
- 15.Загальна характеристика дистрофій.
16. Диспротеїнози: клітинні, позаклітинні, складні.
17. Порушення обміну нейтрального жиру.
18. Порушення обміну ліпоїдів.
- 19.Мінеральні дистрофії та утворення конкрементів.
20. Некроз: причини та механізми виникнення, наслідки для організму.
21. Гіперемія (артеріальна, венозна).
22. Ішемія та стаз: причини, наслідки для організму.
23. Кровотечі та крововиливи.
24. Емболії: причини, види, наслідки для організму.
- 25.Тромбоз та тромбоутворення.
26. Інфаркти: види, причини виникнення, наслідки для організму.
27. Міокардити: причини виникнення, особливості клінічного перебігу, макро- та мікроскопічні зміни в організмі.
28. Ендокардити та перикардити: причини виникнення, особливості клінічного перебігу, макро- та мікроскопічні зміни в організмі.
29. Інфаркт міокарду: причини виникнення, особливості клінічного перебігу, макро- та мікроскопічні зміни в організмі.
30. Гіпертонічна хвороба: причини виникнення, особливості клінічного перебігу, макро- та мікроскопічні зміни в організмі.
31. Гіпотонічна хвороба: причини виникнення, особливості клінічного перебіг, макро- та мікроскопічні зміни в організмі.
32. Вади серця та серцева недостатність: причини виникнення, особливості клінічного перебігу, макро- та мікроскопічні зміни в організмі.

33. Анемії: види, причини виникнення. Залізодефіцитна анемія: макро- та мікроскопічні зміни в організмі.
34. Гострі та хронічні лейкози: види, макро- та мікроскопічні зміни в організмі.
35. Гострі пневмонії: види, причини виникнення, макро- та мікроскопічні зміни в організмі.
36. Бронхіти: етіологія, патогенез, макро- та мікроскопічні зміни в організмі.
37. Фібринозний плеврит: причини виникнення, макро- та мікроскопічні зміни в організмі.
38. Ексудативний плеврит: причини виникнення, макро- та мікроскопічні зміни в організмі.
39. Емфізема легень: причини виникнення, макро- та мікроскопічні зміни в організмі.
40. Бронхоектатична хвороба: причини виникнення, макро- та мікроскопічні зміни в організмі.
41. Легеневий туберкульоз: клінічні форми, особливості перебігу, макро- та мікроскопічні зміни в організмі.
42. Позалегеневий туберкульоз: клінічні форми, особливості перебігу, макро- та мікроскопічні зміни в організмі.
43. Виразкова хвороба шлунку: етіологія, особливості клінічного перебігу, макро- та мікроскопічні зміни в організмі.
44. Виразкова хвороба 12-палої кишки: етіологія, особливості клінічного перебігу, макро- та мікроскопічні зміни в організмі.
45. Холецистити: види, причини виникнення, макро- та мікроскопічні зміни в організмі.
46. Панкреатит: види, причини виникнення, макро- та мікроскопічні зміни в організмі.
47. Цироз печінки: причини виникнення, особливості клінічного перебігу, макро- та мікроскопічні зміни в організмі.
48. Токсична дистрофія печінки: причини виникнення, особливості клінічного перебігу, макро- та мікроскопічні зміни в печінці.
49. Перитоніт: причини виникнення, особливості клінічного перебігу, макро- та мікроскопічні зміни в організмі.
50. Гострий дифузний гломерулонефрит: причини виникнення, особливості клінічного перебігу, макро- та мікроскопічні зміни.

51. Хронічний дифузний гломерулонефрит: причини виникнення, особливості клінічного перебігу, макро- та мікроскопічні зміни в організмі.
52. Пієлонефрити: види, причини виникнення, особливості клінічного перебігу, макро- та мікроскопічні зміни в організмі.
53. Сечокам'яна хвороба: етіологія, причини виникнення, особливості клінічного перебігу, макро- та мікроскопічні зміни в організмі.
54. Нефрози: види, причини виникнення, особливості клінічного перебігу, макро- та мікроскопічні зміни в організмі.
55. Полікістоз нирок: причини виникнення, макро- та мікроскопічні зміни в нирках, особливості клінічного перебігу, наслідки для організму.
56. Атеросклероз: види, причини виникнення, особливості клінічного перебігу, макро- та мікроскопічні зміни в організмі.
57. Облітеруючий ендартеріт: причини виникнення, особливості клінічного перебігу, макро- та мікроскопічні зміни в організмі.
58. Варикозне розширення вен, тромбофлебіт: причини виникнення, особливості клінічного перебігу, макро- та мікроскопічні зміни в організмі.

11. Розподіл балів, які отримують студенти

Модуль 1

Форма навчання	Поточне тестування та самостійна робота					Сума
	ЗМ 1		ЗМ 2			
	T1	T2	T3	T4		
Денна (усього балів)	0-20	0-20	0-20	0-20		100
Опитування на семінарах	0-15	0-15	0-15	0-15		
Конспекти самопідготовки						
Практичні роботи	-	-	-	-		
Самостійні роботи	0-5	0-5	0-5	0-5		
Заочна (усього балів)	0-20	0-20	0-20	0-20		
Опитування на	0-5	0-5	0-10	0-10		

семінарах					
Конспекти самопідготовки	0-10	0-10	0-10	0-10	
Практичні роботи	-	-	-	-	
Самостійні роботи	0-5	0-5	-	-	

Модуль 2

Форма навчання	Поточне тестування та самостійна робота						Підсумковий тест (залік)	Сума
	Змістовий модуль №3		Змістовний модуль №4					
	T5	T6	T7	T8	T9	T10		
Денна (усього балів)	0-4	0-12	0-8	0-8	0-8	0-10	100	
Опитування на семінарах	0-4	0-4	0-4	0-4	0-4	0-2		
Конспекти самопідготовки						-		
Практичні роботи	-			-				
Самостійні роботи	-	0-8	0-4	0-4	0-4	0-8		
Заочна (усього балів)	0-4	0-13	0-12	0-13	0-4	0-4		
Опитування на семінарах	0-2	0-2	0-2	0-2	0-2	0-2-		
Конспекти самопідготовки	0-2	0-2	0-2	0-2	0-2	0-2		
Практичні роботи		-						
Самостійні роботи	-	0-9	0-8	0-9		-		

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
75-81	C		
68-74	D	задовільно	
61-67	E		
35-60	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

12. Методичне забезпечення

I семестр

МОДУЛЬ 1

Змістовий модуль 1. Предмет, завдання, методи та основні етапи розвитку патологічної анатомії. Розлади живлення, крово- та лімфообігу.

Теми та зміст семінарських занять

Заняття 1*. Предмет, завдання, методи та основні етапи розвитку патологічної анатомії.

Патологічна анатомія – це медична наука, що вивчає патологічні процеси та структурні (матеріальні) основи хвороби за допомогою морфологічних методів дослідження. Завдання патоанатомії: вивчення патології клітини; загальнопатологічних процесів; аналіз та висновки щодо морфогенезу і морфології хвороб, структурних основ одужання, ускладнень та наслідків.

Змістовний модуль 1. Розлади живлення, крово- та лімфообігу.

Заняття 2*. Заняття-диспут «Розлади тканинного живлення».

Орієнтовні теми для дискусії:

1. Атрофія. Види атрофій, причини розвитку, ознаки.
2. Гіпертрофія. Види, причини розвитку, ознаки.
3. Дистрофії. Види, причини розвитку, ознаки.

* нумерацію занять вказано для студентів денної форми навчання

Самостійна робота №1

Розлади тканинного живлення: дистрофії, класифікація дистрофій. Гіпертрофія, атрофія. Студентові необхідно на основі самостійного вивчення загальної патологічної анатомії, дати характеристику основних видів дистрофій, їх наслідки для організму.

Змістовний модуль 2. Розлади кровообігу. Регенерація.

Теми та зміст семінарських занять

Тема 3. (Заняття 3) Розлади кровообігу: повнокрів'я, малокрів'я, кровотеча, плазморагія. Повнокрів'я (гіперемія). Види, морфологія. Ішемія: визначення, морфологічна характеристика. Кровотеча, крововилив: види, клініко-морфологічна характеристика. Розлади крово- та лімфообігу: стаз, тромбоз, емболія. Стаз: морфологічна характеристика, наслідки. Шок: патологоанатомічні прояви. Тромбоз, значення і наслідки тромбозу. Емболія: види, морфологічна характеристика.

Тема 4. (Заняття 4). Регенерація, організація, склероз. Регенерація: визначення, види і біологічне значення, зв'язок із запаленням. Регенерація окремих видів тканин та органів. Регенерація сполучної тканини. Види загоювання ран. Дисрегенерація: морфологічна характеристика гіперрегенерації і гіпорегенерації ушкоджених тканин.

Самостійна робота № 2.

Розлади загального та місцевого кровообігу: повнокрів'я, малокрів'я, кровотеча, плазморагія тромбоз, емболія, місцеве повнокров'я, інфаркт

Самостійна робота № 3.

Види регенерації. Регенерація сполучної тканини.

Контрольне заняття за модулем 1.

Контрольне заняття проводиться у формі тестування та індивідуальної співбесіди відповідно до змісту тем Модуля 1.

МОДУЛЬ 2.

Змістовий модуль 3. Вчення про пухлини, анемії, лейкоз.

Теми та зміст семінарських занять

Тема 5. (Заняття 5). Пухлини: загальні відомості.

Доброякісні і злоякісні пухлини. Фактори ризику пухлинного росту. Морфогенез пухлин. Номенклатура і принципи класифікації пухлин. Характеристика пухлинного процесу. Метастазування: види, закономірності,

механізми. Доброякісні і злоякісні пухлини: різновиди, порівняльна характеристика.

Тема 6. (Заняття 6). Пухлини системи крові: лейкози, лімфоми. Лейкози – первинні пухлинні ураження кісткового мозку. Класифікація, загальна клініко-морфологічна характеристика. Анемії. Класифікація, загальна клініко-морфологічна характеристика.

Самостійна робота № 3. Пухлини: загальні відомості.

Самостійна робота № 4. Анемії, види анемій. Патологоанатомічні зміни при анеміях.

Змістовий модуль 4. Спеціальна патоанатомія.

Тема 7. (Заняття 7-8). Хвороби серцево-судинної системи: ендокардит, міокардит, атеросклероз. Ішемічна хвороба серця. Стенокардія: класифікація, клініко-морфологічна характеристика. Інфаркт міокарда. Есенціальна гіпертензія (гіпертонічна хвороба) і вторинна (симптоматична) гіпертензія. Гіпертонічна хвороба: фактори ризику, морфологічні зміни в судинах, серці, нирках та інших органах.

Самостійна робота № 6.

Патологічна анатомія при захворюваннях міокарда (дистрофія міокарда, ендокардити, захворювання судин, вади серця). Морфологічні зміни, ускладнення.

Тема 8. (Заняття 9-10). Захворювання органів дихання. Гострий бронхіт. Гострі запальні захворювання легень. Загальна характеристика, сучасна класифікація пневмоній. Бронхіальна астма, дифузні хронічні ураження. Визначення, класифікація, морфогенез, морфологічна характеристика, ускладнення, наслідки.

Самостійна робота № 7. Патологічна анатомія при захворюваннях органів дихання. Хронічні неспецифічні захворювання легень: хронічний обструктивний бронхіт, хронічна обструктивна емфізема, бронхоектази і бронхоектатична хвороба, бронхіальна астма, дифузні хронічні ураження.

Тема 9. Захворювання шлунково-кишкового тракту. (Заняття 11). Ентероколіт, жировий гепатоз, токсична дистрофія печінки, гострий та хронічний гепатит, цироз печінки, жовчно-кам'яна хвороба: типи каменів, гострий і хронічний холецистит: морфологічна характеристика, ускладнення, причини смерті.

Самостійна робота № 8. Патологічна анатомія при захворюваннях шлунково-кишкового тракту: гастрити, виразкова хвороба шлунку і 12-палої кишки. морфогенез.

Тема 10. Захворювання сечовидільної системи. (Заняття 12). Гломерулярні хвороби нирок. Гломерулонефрит: класифікація, морфологічна характеристика,

наслідки. Гострий та хронічний пієлонефрит: морфологічна характеристика, ускладнення. Хронічна ниркова недостатність: патологічна анатомія.

Самостійна робота № 9. Патологічна анатомія при захворюваннях сечовидільної системи (реферат). Гломерулярні хвороби нирок.

13. Рекомендована література

Основна:

1. Струков А.І., Серов В.В. Патологічна анатомія. Підручник / Пер. з російської мови 4-го вид., стереотипне вид. – Х.: Факт, 2004. – 864с.
2. Шлопов В.Г. Патологічна анатомія. Підручник. – Вінниця: «Нова книга», 2004. - 768с.
3. Патологічна анатомія (загальнопатологічні процеси) / В.М. Благодаров, П.І. Червяк, К.О. Галахін, Л.О. Стеченко, В.А. Діброва, М.Б. Хомінська, М.А. Конончук (за ред. В.М. Благодарова та П.І. Червяка). – К.: Генеза, 1997. – 512с.
4. Серов В.В., Ярыгин Н.Е., Пауков В.С. Патологическая анатомия. Атлас. - М: Медицина, 2004. – 284с.

Допоміжна:

1. Абдулаходжаев М.С., Акбарова М.Т. Атлас патологической анатомии болезней зубочелюстной системы и органов полости рта. – Ташкент, 1983.
2. Посібник для практичних занять з патоморфології / За ред. А.Ф.Яковцової, В.В.Гаргіна, Н.І.Горголь, О.А.Омельченко. – Харків: ХДМУ, 2007. – 348с.
3. Благодаров В.М., Богомолец К.О. КРОК-1. Тестові питання з патологічної анатомії.- Київ: Фітосоціоцентр, 2002. – 164 с.
4. Ситуационные задачи по патологической анатомии (КРОК-1). – Харьков: ХДМУ, 2004. – 111 с.
5. PRETEST. Загальна патологічна анатомія. Навчальний посібник / За ред. В.М.Благодарова, Богомолец К.О. – Київ: НМУ, 2004. – 152 с.
6. Кук. Р.А., Стеварт Б. Цветной атлас патологической анатомии. – М.:Логосфера, 2005. – 282с.

14. Інформаційний ресурс

Патологічна анатомія. Атлас макропрепаратів [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://essuir.sumdu.edu.ua/handle/123456789/54103>

